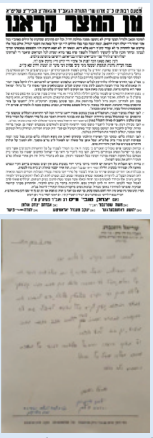

דבר העורך

בימים טרופים אלו אשר כל אחד לא ידע מה ילד יום, מפתיע לגלות את הממצא המדהים שהתפרסם בימים האחרונים, אודות גורל הגר"א אשר ערך בנו של פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצ"ל הג"ר בנימין אלישיב שליט"א, חתנו של הגרמ"ז ליפקוביץ זצ"ל, אשר לשאלת אחד מתומכיו עולם התורה המתגורר בחו"ל, האם לעלות לארץ הקודש בשל המצב, ערך עבורו גורל הגר"א, כפי שקיבל במסורת והוסמך לעסוק בדבר הקדוש הזה.

מילות הפסוק שנמצאו בגורל, הם דברי הקב"ה שאמר למשה רבינו בתחילת ספר דברים, (פרק א פסוק ח) רָאָה נַתַּיִם לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ בְּאֵז וּרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ד' לְאֲבוֹתֶיךָ לְאֲבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם.

וביאר הג"ר בנימין שליט"א שיש כאן סימן שבארץ ישראל זה יגמרו מהר. קרובים לגאולה שלמה על ידי תשובה ומעשים טובים, אין מה לפחד. כולם יכולים להיות רגועים, בעזרת ה' ניגאל בקרוב! והוסיף, שיש כאן רמז על הגאולה, ושזה המקום הכי בטוח, ובעזרת ה' ניפטר מזה מהר. כולם יבואו לארץ, ועל ידי תשובה ומעשים טובים תבוא הגאולה. הציבור צריך להיות זהיר ולשמור על הכללים, ובקרוב זה יגמרו. וסיים, גם אלה מחוץ לארץ שעוזרים לארץ ישראל, יש להם דין כמו שהם בארץ.

ויהי רצון שנזכר בקרוב לקיום הנבואה (ישעיהו פרק נב פסוק ז) מה נָאוּז עַל הַרְרִים רִגְלֵי מְבַשֵּׁר מְשֻׁמֵע שְׁלוֹם מְבַשֵּׁר טוֹב מְשֻׁמֵע יְשׁוּעָה אֲמַר לְצִיּוֹן מִלֶּךָ אֱלֹהֶיךָ. במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

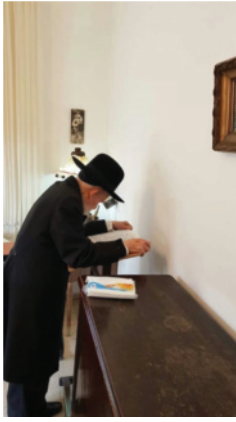
'נר דקורטיבי להבדלה'

נושא הגיליון

בורא מאורי האש

מצוה באבוקה: כיום ישנם כמה סוגים של נרות להבדלה, וביניהם נר מסוג 'דקורטיבי' שהוא נר יפה ומיוחד. הנר עשוי כולו מגוש אחד של שעווה, ובמרכזו לכל גובה הנר עוברות מספר פתילות מוצמדות אחת לשניה. בגיליון הנוכחי נבוא לברר את הדין, האם מותר וראוי להשתמש בנר כזה להבדלה.

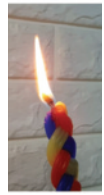
מבואר בגמ' (פסחים דף קג:) ונפסק בשו"ע (או"ח סימן רצח סעיף ב), שמצוה מן המובחר לברך בורא מאורי האש, בהבדלה במוצאי שבת קודש על אבוקה. ונאמרו בראשונים שני טעמים לדבר. לדעת המאירי (ברכות דף נב:) והר"ן והמהר"ם חלאווה

בתמונה: מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א מתפלל ביחידות בביתו עקב גניף הקורונה

הודעת המערכת:
הגיליון הבא מספר 261 יופיע א"ה אחרי החגים בתאריך יום ג' פרשת תזריע מצורע תש"פ. (שבוע של פסח ופרשת שמיני אין גיליון).

הגיליון הוקדש לעילוי נשמת הג"ר ישראל משה ב"ר חיים שמעון פינס זצ"ל נלב"ע ט' אייר תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

רבני בית הוראה 'הילכתא' בבית מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בביורו הלכה בדין הנר הדקורטיבי לענין הבדלה במוצאי שבת.

הטעם כיון

שטופס הברכה 'מאורי האש', ורומז על מאורות הרבה, ובאבוקה ניכרין בה הרבה יותר מבנר.

בגמ' (ברכות דף נב:), נחלקו בית שמאי ובית הלל כיצד מברכים על האש, לבית שמאי מברכים 'מאור האש', לבית הלל מברכים 'מאורי האש', והטעם של בית הלל מבואר בגמ' 'טובא נהורי איכא בנורא', וביאר רש"י וביתר ביאור המאירי כשיטתו, שהרבה מאורות יש לאור, כלומר הרבה מאורות חלוקות זו מזו, ושכלם מאירים: לבנה, אדומה, ירקרקת, שראש השלהבת מאיר בלבון, ושיפוליו בצבע תכלת, וגחלתו באדום. וכשיש אבוקה ניכרים בה יותר מאורות מאשר בנר.

מאידך **השיטה מקובצת** (ברכות דף נב:) בשם **הראב"ד** מפרש הטעם של בית הלל, מצד שבאבוקה נהנים יותר ממה שנהנים מנר אחד. שיש הרבה שימושים באבוקה, אורה, חימום, ובישול אוכל. [ולפי דבריו אפשר לבאר הטעם שצריך לברך על אבוקה במוצאי שבת, כיון שהנאתו מרובה יותר מן האור].

להלכה: כך נפסק **בשו"ע** (סימן רחצ סעיף ב) מצוה מן המובחר לברך על אבוקה. ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק עוד נר לצורך הבדלה, חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית. ומוסיף הרמ"א ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה.

מהי אבוקה: לגבי הבדלה מבואר **ברמ"א** (או"ח סימן רחצ סעיף ב) שנר עם שתי פתילות נקרא אבוקה. וכן מציינו **בשו"ע** (יו"ד סימן יא סעיף א) שההיתר לשחוט בלילה או ביום במקום אפל, הוא דווקא כשאבוקה כנגדו, ומבאר **הרמ"א** ששני נרות נחשבים אבוקה. עוד מציינו **בשו"ע** (או"ח סימן תלג סעיף ב) בדיני בדיקת חמץ, אין בודקין לאור האבוקה אלא לאור הנר, ולא בנר של חלב, ולא של שומן, ולא של שמן, אלא בנר של שעוה והוא יחידי, אבל שתי נרות ביחד אפילו קלועים, דינם כאבוקה.

1. כמה שיטות בגדר שלהבת

אורח מישור - אפילו מופרד לגמרי: לדעת **רבי עקיבא איגר** (בהגהותיו לסימן רצח וביו"ד שם) בשם **האורח מישור** אפילו כאשר שתי הנרות מופרדים לגמרי ואינם סמוכים זה לזה, והלהבות אינם מחוברות יחד, דינם כאבוקה, ודווקא לגבי בדיקת חמץ כתב הרמ"א שאבוקה נחשבת רק אם שתי הנרות קלועים, כי בבדיקת חמץ החיסרון באבוקה הוא מצד שאי אפשר להכניסו לחורים וסדקים, ואם אינם מחוברים, לא שייך החיסרון של אבוקה, כי כל נר בפני עצמו יכול להיכנס לחורים ולסדקים.

מגן אברהם - להבות נוגעות זו בזו: לדעת **המגן אברהם** (סימן רצח ס"ק ד) בנר של שעוה, אם שני הנרות קלועים יחד נחשבים אבוקה, או שני נרות נפרדים שדבוקים אחד לשני, 'שאז יהיה להם הרבה מאורות', אבל אם כל אחד בפני עצמו, לא נחשב אבוקה. וביאר **הלבושי שרד**, שלדעת המגן אברהם, הטעם שאבוקה מצוה מן המובחר, הוא מצד שמברכים 'מאורי' לשון רבים, משום 'שיש הרבה אורות באש', ובאבוקה יותר רואים את ריבוי האורות מאשר בנר, ולכן לגבי הבדלה צריך ששתי הנרות יגעו אחד בשני. וכן סובר **הפרי מגדים** שלשיטת המגן אברהם צריך שהלהבות יגעו זו בזו. וכן כתב **המגן אברהם** (או"ח סימן תלג ס"ק ו) לגבי בדיקת חמץ, שתי נרות קלועים, או דבוקים ביחד ואינם קלועים, דינם כאבוקה.

תהלה לדוד - חיבור הנרות: לדעת **התהלה לדוד** (סימן רצח ס"ק ב) מה שכתב המגן אברהם 'שיהיו הנרות קלועים יחד', הכוונה שהנרות בעצמם יהיו קלועים או דבוקים, אבל לא צריך שיהיו הלהבות נוגעות זו בזו, כי כיון שהנרות דבוקים ולא עומדים כל אחד בפני עצמו, יש להם הרבה אורות. ולפי דבריו חיבור שלהבת לבד לא נחשב אבוקה.

1, ו) בשתי פתילות מחוברות ביחד, והטביל אותם בחלב, נחשב פתילה גסה ולא אבוקה, וכשר לבדיקת חמץ.

2. נרות הבדלה דקורטיביים

אינו מן המובחר: כאמור, בזמננו ניתן לקנות להבדלה נרות הבדלה דקורטיביים, בהם יש שניים או שלושה פתילות, אך הפתילות מחוברות אחת לשניה ואין ביניהם הפסק של שעה, לפי הכרעת המשנ"ב אינו נחשב אבוקה, ואם כן לפי מה שפסק השו"ע, כי מצוה מן המובחר לברך 'בורא מאורי האש' על אבוקה, בנר דקורטיבי לא מתקיים המצוה מן המובחר, כי נחשב כנר אחד.

בקודש פנימה: כאשר נכנסו רבני וראשי בית המדרש הילכתא אל הקודש פנימה, אל ביתו של **מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א**, בין הנושאים שנידונו בהלכה, העלו את סוגיית נר הבדלה דקורטיבי האם הוא כשר להבדלה. רבני בית ההוראה הגישו לפני מרן נר דקורטיבי מיוחד, ולאחר שבחן אותו, קבע כי ההוראה לגביה היא שהשימוש בו להבדלה הוא 'בדוחק', וכן הורה **אחד מגדולי ההוראה שליט"א**.

לפי זה, מה שמוכרים נר מיוחד עבור נר של יקנה"ז, ואופן עשייתו שבתוך נרית שעה תוחבים שתי פתילות לתוך השעוה, צריך להקפיד שהפתילות יהיו מופרדות אחת מהשניה ולא צמודות, כי אם הפתילות יהיו צמודות יחשב כנר אחד ולא כאבוקה.

ותלוי רק בחיבור של הנר עצמו קלוע או דבוק.

שו"ע הרב - חיבור הנרות או השלהבות: לדעת **השו"ע הרב** (סעיף ד) שתי נרות של שמן או של שעוה וחלב אם קרובים זה לזה עד שאורותיהם דבוקים יחד הרי זו אבוקה, שהרי יש כאן ריבוי מאורות ביחד, אבל אם אין אורותיהם דבוקים יחד, אפילו שהם קרובים זה לזה, אינו נחשב אבוקה, ורק אם קלע את הנרות של שעוה לנר אחד, נחשבים כאבוקה אפילו אם האורות לא דבוקים יחד, כיון שעשאן כעין גוף אחד. והיינו לדעת השו"ע הרב שתי נרות שאינם דבוקים צריך שהלהבות יהיו מחוברות, ואם הנרות דבוקים לא צריך שהלהבות יהיו מחוברות.

אם מפריד שעוה בין הפתילות: הכרעת **המשנה ברורה** (ס"ק ח) כשיטת **הלבושי שרד והפרי מגדים** בדעת **המגן אברהם**, וכתב שלדעת **המגן אברהם** צריך שהמאורות יגעו אחד בשני, בשביל שיחשב אבוקה. והוסיף, לגבי נר שלנו, אם מורכב מכמה פתילות, דינו כפתילה אחת עבה, ואינו נחשב אבוקה, ורק אם יש ביניהם הפרדה של שעוה או חלב, כגון נרות שעוה הקלועים יחד, או אם מחבר שתי נרות ביחד בעת הברכה, דינו כאבוקה.

וכן לגבי בדיקת חמץ כתב **הפרי מגדים** (סימן תלג א"א

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר. ונאמרו ב' טעמים. א. כיון שטופס הברכה מאורי האש, ורומז על מאורות הבה, ובאבוקה ניכרין בה הרבה יותר מבנר. ב. באבוקה הנאתו מרובה יותר מן האור. לגבי שחיטה מותר לשחוט בלילה רק כשאבוקה כנגדו. וכן לגבי בדיקת חמץ אין בודקין לאור האבוקה אלא לאור הנר.
- ב. לשיטת האורח מישור והגרע"א שתי נרות אפילו הם נפרדים לגמרי ואינם סמוכים זה לזה, ואין האור שלהם מחובר יחד ג"כ נקרא אבוקה. לשיטת המ"א בנר של שעוה אם שני הנרות קלועים יחד חשובים אבוקה, וכן אם מביא ב' נרות שמדובקים יחד נחשב אבוקה, אך צריך שיגיעו המאורות זו בזו.
- ג. התלה לדוד ביאר בדעת המ"א שהעיקר שהם יהיו קלועים או דבוקים, אבל לא איכפת לנו אם השלהבת נוגעות זו בזו או לא ואם לא דבוקים לא מועיל נגיעת השלהבת.
- ד. לדעת השו"ע הרב אם ב' הנרות מקורבים זה לזה עד שאורותיהם מדובקים יחד הרי זו אבוקה, ואם אין אורותיהם מדובקים יחד צריכים להיות דבוקים.
- ה. הכרעת המשנ"ב שיראה שייגיעו המאורות להדדי, ואם מונח שם כמה פתילות הוי כמו פתילה עבה, ואינה חשובה אבוקה.
- ו. בנר הבדלה דקורטיבי הפתילות מוצמדות יחד ואינו נחשב אבוקה, והורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א שרק בדוחק ניתן להבדיל בזה במוצאי שבת.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על: 100 ש"ח מזומן

שאלה: האם מותר לבקר במזויאון שבכנסיה לשעבר, במתחם שנלר בירושלים?

מה הוא גדר וטעם האיסור להיכנס לכנסיה של נוצרים, והאם מותר להיכנס למבנה ששימש בעבר ככנסיה וכיום הוא משמש כמזויאון, כגון המבנה העתיק (מופיע בתמונה) במתחם 'שנלר' בירושלים?
 מקורות: **רמב"ם** בפירוש המשניות עבודה זרה פרק א משנה ד, ו**ש"י** יו"ד סימן קמט.

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 259 על סך 100 ש"ח האברך החשוב הרב מאיר כהן שליט"א כולל 'אור יחזקאל' מודיעין עילית

מדור זה הוקדש השבוע הצלחת אברהם ניסים בן מירים נאמן הי"ו

בית הוראה הילכתא

השו"ת השבועי מ'בית הוראה הילכתא'

שאלה: לקראת חג הפסח, עושים סדר במגירות, ממינים עיתונים וחברות דפנים, מה מותר לזרוק ומה חייבים לגנוז?

תשובה: קצת פורסם מאמר מאת הרח"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א, ונביא בו את עיקרי דבריו לגבי גזירת עיתונים וכתבי עת: כתבו הר"ם ו'ואזנר זצ"ל' (שבט הלוי ו, ה) ו'הגר"ע יוסף זצ"ל' (ביע אומר יו"ד א). הר"ם שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות ג שדכ), עיתונים וכתבי עת המיועדים בעיקרם לדברי חולין, אלא שלפעמים משתרבים בהם גם איזה אמרות חז"ל אין צריך מן הדין לגנוזם, ובתנאי שאין בהם שם קודש. ודי לעטפם בשתי עטיפות דרך כבוד ולהניחם באפה. ואין חיוב לחפש אחרי פסוקים ושמות בכל עיתון או פרסום שמה יש דבר בהם הצריך גזירה, אבל בעיתונים וכתבי עת שמדפיסים מדור של דברי תורה או הלכה השקפה או מוסר - חלקים אלו חייבים בוודאי בגניזה, כדן, והיינו אפילו בשפות זרות. וכבר צווחו גדולי וגאוני הדורות על שהעיתונים מפרסמים פסוקים ודברי תורה, ואם מדפיסים דברי קודש יש לציין באופן בולט את החובה לגנוזם אחרי הקריאה.

ובגיליון עומק הפשט מספר 196, הובא דעת הגר"ג קרליץ זצ"ל (גניזת הקודש פרק ט טעיפים ג ד) עיתון חדשות שמשולבים בו ד"ת אין לגנוז את העיתון כולו, אלא יש לבדוק היכן כתובים הד"ת ולחתכם. ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (קובץ תשובות ב, ו) ו'הגר"ח קנייבסקי שליט"א' (נקיון וכבוד לתפלה עמוד קצ) אם יודע שיש בו ד"ת צריך לגנוזו, אך אם אין לו ידיעה אינו צריך לבדוק, והמחמיר לגנוז כל עיתון שיש בו ד"ת תבוא עליו ברכה.

עדכוני הלכה

קורונה: כמה לשלם לגן ילדים?

שאלת רבים: נגיד הקורונה המכה בכל המדינות, גם לסגירת מוסדות החינוך טרם עת, והתעוררו הרבה שאלות בדיני חושן משפט כמה צריך לשלם לצוות הגנת והמטפלות? במכתב מתאריך ב' ניסן תש"פ בחתימת גדולי הפוסקים שליט"א נסקט שהדין הוא במכתב מדינה שצריך להתפשר ושל כל לנת עתה מה ששולם שולם, ומאידך אין לגבות צ'קים שהגיע זמן פרעונם, ולאחר הפסח אחר שיתברר המצב לאשרור תנאי החתימה וסופית מה היא הדרך הנכונה להתפשרות!

נושא הגיליון הבא:

האם מותר לבקר בכנסיה במתחם שנלר?

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות הנצחה לע"ג, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות ונוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים וימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...